

1918 augusztus hó 18. cin. du. 6.00 30. perces
Lévellem Papp

DEBRECZEN

Előfizetési ár az évfolyamokkal:

HELYBEN:	LIBERTY:
Négyedévi 5 korona	Négyedévi 5 K 50 f.
Félévi 10	Félévi 11 K -
Egyes szám ára 20 fill.	Egyes szám ára 30 fill.

Ötvenedik évfolyam.

58-ik szám.

Vasárnap, 1918 augusztus 18.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

DEBRECZEN,

Garabos-utca 7. szám. Telefon: 412.

Lapkiadó Horovitz Zsigmond.

Az angoloknak

és a franciáknak az Avre és az Ancre között megindított offenzívája kezdetleges sikereken túl nem terjedt.

A német arcvonal már rugalmasan visszavonult és új állásában a kiméretlen vérpocsékolással megismételt támadásoknak szívósan ellentáll.

A franciákat és angolokat ért nagy veszteség annyira egyengítette a rohamozókat, hogy most már megállapítható, miszerint az offenzíva végképpen el-lankadt.

Az ántánt kezdő sikerei természetesen áldozatokat jelentettek a németek számára, akik a francia jelentés szerint foglyokban harmincháromezer embert vesztek és mintegy száz ágyut hagytak vissza zsákmányul.

Az ellenségnek nagy vérvesztesége következtében a németek által odarendelt tartalékok révén ezeket a veszteségeket hamarosan pótolták, s az erő egyensúlyát visszaállították. Ma már a harcra nem is az ántánt, hanem a németek támadnak, még pedig jó eredménnyel.

A német ellentámadások láthatólag nyugtalanítják Foch tábornagyot, s a francia közvéleményt, ami a lapok katonai kritikusaiban irásaiból is kiderül. Civrieux őrnagy, katonai szakértő azt írja, hogy Ludendorff a német vonalakat védelmi állapotba helyezte és most elite csapatokat és erős tűzértséget von össze, mert erélyes ellentállásra szánta el magát.

Egy másik katonai kritikus nem tartja kizártnak, hogy amint a franciák abbahagyták a Veslénél offenzívájukat, úgy a Sommenál is megszüntetik a támadásokat, hogy másutt kísérletezzenek az arcvonal áttörésével.

Meg kell még említeni, hogy Foch tábornok Párisban Clémenceau miniszterelnökkel folytatott tanácskozásokat a harctéri helyzetről.

A franciák második nagy kudarca után a nyugati harcra egyáltalában nem mutat nyugtalanító képet és bizonyos, hogy a német hadvezetőség nem-

csak esetleges támadásoknak kivédésére lesz képes, hanem folytathatja az akcióját, hogy tervét, amelyet a nyár elejei offenzívák szolgáltak, valóra válthassa.

*

A nagy főhadiszálláson megtartott fejedelmi tanácskozáson szóba került a lengyel kérdés is.

Ennek a problémának a megoldása régóta foglalkoztatja a központi hatalmak politikusait és eddig még nem jutott el a döntő megoldásig.

Ugy Ausztriában, mint Németországban és Lengyelországban különbözőképpen akarják megoldani a lengyel királyság felállításának kérdését. Vannak körök, amelyek a lengyel királyságot szoros kapcsolatba akarják hozni a magyar és osztrák monarchiával, s a lengyel királyságot Károly királyra ruháznak.

Ez a lengyel kérdésnek magyar és osztrák megoldása volna, amivel szemben úgy Németországban, mint Lengyelországban más áramlat áll, amely a lengyel királyságnak a perszonal unió mellett való felállításáért küzd.

A különböző megoldási tervek fölött a döntés eddig a kiszivárgott hírek szerint nem történt meg, de úgy látszik, hogy Lengyelországnak a monarchiához való hozzákapcsolásáról lemondottak és úgy határoztak, hogy Lengyelország teljesen független és önálló királyság lesz és így maga választhatja meg uralkodóját.

A lengyel trónra több jelölt van, valószínűnek tetszik azonban, hogy a lengyel királyi trónt felajánlják Károly István főhercegnek, aki szoros rokonságban áll a lengyel főnemességgel. A főhercegnek, aki jelenleg 52 éves és haditengerészetünknek ellentengernagya, nagy pártja van és megállapíthatóan nagy népszerűségnek örvend.

Annyi bizonyos, hogy amint a lengyel trón betöltéséről lesz szó, a főherceg fogja azt elnyerni, mert nemcsak a lengyel nép támogatását bírja, hanem királyválasztása esetén Németország és a kettős monarchia támogatására is számíthat.

A városok helyzete a háboruban.

Valamint az államoknak, éppúgy megvan a városoknak is a háború által okozott kudarcaik és veszteségeik. Hogy csak egy példát említsünk, rámutatunk a nagyon jelentékeny beszállásolási költségekre.

A városi üzemek, víz, világítási és forgalmi művek egyrészt a fogyasztás eszkénese, másrészt a rendkívüli fokozott kiadások következtében jövedelem nélkül, sőt legtöbb helyen nagy deficittel dolgoznak. A tisztviselők háborús segélye és a munkabérek nagy része súlyos terheket róttak a magyar városokra.

Mind ehhez még hozzájárulnak az indirekt károk. A befektetéseknek és javításoknak a háború kitörése óta teljesen szünetelni kellett. Az épületek legtöbb helyen elhanyagolt állapotban vannak és a mulasztások pótlása, illetve ennek a költsége majd csak a likvidáció alkalmával lesz megállapítható.

Egyelőre ugyan a városoknak ezek a kárai teljes kifejezésre még nem jutottak, s ezek a terhek még nem érezhetőek. A beszállásolási költségek fedezésére a városok nagy része függőkölcsönökhöz folyamodik. Másrészt pedig az állami egyenes adók és ezzel együtt a községi pótlékok hozadéka emelkedtek.

De ez csak múló jelenség és ideiglenes állapot. Ha majd megjön a likvidáció ideje és folytatni kell abbahagyott javításokat, ha majd rendbe kell hozni az elhanyagolt műveket, s ha új befektetésre lesz szükség, melyek nem mind gyümölcsözők és mégis meg kell történniök (kövezések helyreállítása, épületek avítása), akkor napfényre fognak jutni a városok szükségletei és terhei. Ezeket a terheket pedig a városok nem lesznek képesek a lakosokra hárítani.

A városi lakosságot amúgy is sújtja a kereseti adó és ezzel kapcsolatos községi pótlék emelkedése, valamint az új hadiadó (övédelem, vagyon, hadinyereségadó) behozatala. Nem lehet, hogy a városok még ezen felül megterheljék polgáraikat a községi pótlék kulcsának jelentékeny emelése által is. Nem lehet, de nem is volna igazságos.

Mert a háborús kiadásoknak egy nagy részére a városok nem a saját érdekeikből

kifolyólag voltak kényszerítve, hanem az állam érdekében történtek, míg a vidék az egész háboru alatt a városi lakosságnál minden tekintetben sokkal jobb helyzetben volt.

Az ilyen kiadásokat tehát az államnak, azaz az ország egész lakosságának kell viselnie, s nemcsak méltányos, de jogos követelése a városoknak, hogy az ilyen kiadások nekik az állam által megtérüljenek.

Budapest székesfőváros polgármestere ki is jelentette, hogy ez ügyben már folytatott tárgyalásokat a miniszterelnökkel, s hogy kiállítás van, miszerint a kincstár a fővárost kárpótolni fogja a háboru által okozott kiadásaiért.

Magától értetődőnek tartjuk, hogy ezen állami kárpótlás nemcsak a fővárosra fog szorítkozni, hanem hogy ki fog terjedni a vidéki városokra is. Egyáltalában kívánatos volna, hogy az állami támogatás más tekintetben is ne csak a fővárosra szorítkozzék. Itt említjük pl. a kormány gondoskodását a fővárosi lakásépítésről, holott a vidéki városokban erre építő égető szükség volna.

A tervbe vett nagy vagyonadó módot fog nyújtani a kormánynak, hogy a városok jogos igényeit is kielégíthesse. Annyi bizonyos, hogy a jelenlegi csekély vagyonadóval a kormány nem lesz képes a háboru által teljesen feldúlt állami háztartást rendezni. A hadinyereségadó hozadéka is — az elért, roppant vagyonokhoz képest — majdnem neveltséges.

Ugy hallottuk, hogy egy dunántúli városban a hadinyereségadót 18 millió korona hadinyereség után állapították meg, illetve vetették ki, holott abban a városban egyetlen egy céget emlegetnek, mely egymaga 30 millió nyereségre tett szert. Ugyanabban a városban pedig olyan, aki 10 milliót szerzett, nem egy, hanem több van. Nagy pedig azok száma, kiknek a háboru előtt nem volt semmijük és ma milliomosok.

Ausztriában és Németországban a nagy árdrági ási pörökben az államügyészek azt az elvet képviselték, hogy a háboru folytán senkinek sem szabad meggazdagodnia. Ez az elv ugyan egészében nem vihető keresztül; de az sem járja, hogy az egyik milliókat szerez, mások pedig éheznek, vagy pedig szerény vagyonukat a drágaság miatt még el is veszítik.

Aki meggazdagodott, az adja vissza a szerzeménynek, ha nem is egészét, de legalább jelenékeny részét. Az agyonsanyargatott középosztályt pedig kímélni kell!

Ne jósoljatok!

A németek hamis prófétái.

A berlini „Welt am Montag“-ban írja Gerlach a következőket:

1916 végén történt. A politikai köröket rendkívül módon foglalkoztatta a tengeralattjáró háboru kiélejtésének és politikai hatásainak a kérdése. A nagynémetek fáradhatatlanul tevékenykedtek. A legbuzgóbb volt bizonyára Bacmeister, nemzeti szabadelvű országgyűlési képviselő, a „Grössere Deutschland“ (Nagyobb Németország) és a „Bergisch-Märkische Zeitung“ kiadója, az annexionisták legszorgalmasabb agitátora. Mindonütt fölkereste azokat az apró bizalmas köröket, amelyek révén a nagynémetek üzték politikájukat céljaik érdekében. Bacmeister előadásaiban hat pontot tárgyalt:

1. Az Egyesült-Államok csak ámitanak, sohasem fognak nekünk hadat üzeni.

2. Ha azonban mégis háborút üzennének, úgy nem küldhetnek csapatokat Európába, mert fegyverkezésük csak Japán ellen szól.

3. Ha valóban csapatokat szándékoznak áthajózni, tengeralattjáróink elsüllyesztenék azokat.

4. Tengeralattjáróink elzárják a csatornát Franciaország és Anglia között, úgy hogy már nem szállhatnak át több csapatokat Franciaországba.

5. Angliát kiéhezetik.

6. Amerikával szemben tanusított határozott magatartásunk annyira imponálni fog a többi semlegeseknek, hogy melléjük állnak.

Ezeket hangoztatta Bacmeister ur, akit bizonyos fokig politikai csillagnak tartanak azok a politikai ismerősei, akik nem ismerik őt közelebbről.

Csökkeneténél a Bacmeister-féle jóslások hatását, ha a bíráltnak csak egy szavat is fűzünk hozzá.

Bacmeister ur azonban nem jön zavarba. Vannak emberek, akik, ha a jóslással egyszerűen alaposan felsülték, elég okosak ahhoz, hogy ezentúl már lemondjanak az ilyen bizonytalan mesterségről. A nagynémet előharcos azonban nem tartozik ezek közé. Amikor 1917 nyara bekövetkezett, egyszerűen „átcsoportosított“ a jóslásaiban. Akkoriban nyilvános gyűléseken (így például Saarbrückenben) is azt hirdette, hogy „holtbizonyos matematikai számítások szerint“ a háboru 1918. január-februárjában véget ér.

Az 1918-iki tél elmúlt, Bacmeister urnak nagynémet „matematikája“ a régi alkímisták aranycinálásához méltó tudománynak bizonyult. Sainos, nem tudom most, milyen jóásokkal házal Bacmeister ur. Csak azt látom „Bergische Zeitung“-jában, hogy ott Boedinghaus urnal „szentgyűlöletet“ prédikáltat. De nem ám a határokon innen és túl levő hamis próféták ellen, akik oly végtelenül sokban járultak hozzá ennek a szerencsétlen háborunak a meghosszabbításához, hanem természetesen Anglia ellen.

Bacmeister ur esete tipikus. A németek gyakran dicsekedve dicsérték a németeket, mint a „gondolkodók és költők“ népet. Be kell valjanom, hogy az a benyomásom, mintha 1914 augusztus 4-ike óta a „költészet“ tulságosan sok embernél a gondolkodás fölé kerekedett.

Erfurtban 1917 szeptember 21-én mutatkozott be a német hazafias párt. Oppermann szerkesztő tartotta a bevezető előadást és kijelentette:

Hogy Anglia legyűrése a legrövidebb idő alatt lehetséges, erről gondoskodnak tengeralattjárói a növekvő sikerekkel; Amerikát ellenben Japannal való feszült viszonya akadályozni

fogja abban, hogy szövetségeseinek segítséget nyújthasson. Ezért támad föl a békevagy az ellenségeinknél, különösen Angliánál, amely már kinyújtja csápjait és ez teszi lehetővé a közeli tisztos német békét, amely garantálja határaink és gazdasági fejlődésünk szabadságának biztosítását.

Ezzel az előadással kapcsolatban Schmidt dr, erfurti főpolgármester lángoló szavakban hívta föl a jelenlevőket a hazafias párthoz való csatlakozásra, miután a következő kijelentést tette:

Senki se engedje csökkenni reményeit, mert a béke közelebb van, mintsem sovan sejtik. Még csak a csucsához vezető utolsó száz lépést kell fölkapaszkodnunk!

Nem tudom, mit ért Schmidt főpolgármester ur „száz lépés“ alatt. Épöly kevésbé tudom, mit gondolt gróf Röderm birodalmi kincstári államtitkár, amikor március végén a birodalmi gyűlésen kijelentette, hogy „a háboru utolsó negyedórájához“ közeledünk. Azt tudom ugyan, hogy amikor a bibliában a teremtés hét napjáról van szó, minden modern teológus úgy magyarázza ki a dolgot, hogy a bibliai napot nem szabad a polgári időmérték értelmében venni. Ez csak bibliai kifejezés valamely szörnyen hosszú időtartamra. Lehet, hogy a prófétai szónokok is ilyen szabadon gondolkodnak, amikor határozott időbeli vagy térbeli méréket emlegetnek. De attól félek, hogy hallgatóik inkább szösz szerint veszik a számokat.

Heydebrand ur bizonyára Németország egyik legvégzetesebb politikusa. Hát ez a Heydebrand ur 1917 június hó 10-én Trebnitzben, választókerületének székhelyén nyilvános gyűlésen a következőket jelentette ki:

Amikor nemrégén alkalmam nyílt, hogy egy tengeraggal beszéljek, azt a kérdést intéztem hozzá, vajjon csakugyan lehetséges lesz-e, hogy a háboru ránk nézve teljes győzelemmel végződjék; csakugyan hiszi-e, hogy tengeralattjáró háborunkkal elérjük-e ezt? Erre ezt felelte: reméljük, sőt meggyőződésünk, hogy legkésőbb két hónap alatt az angolok helyzete olyan lesz, hogy Anglia a végét járja.

Egy év mult el azóta, hogy Heydebrandnak a tengernagy autoritására támaszkodó jóslásának határideje lejárt. És a német nép látja, hogy ezzel a jóslással épügy jár, mint a többi számtalan nagynémet jóslással, amelyek szerint Amerikának a háboruba való beavatkozása semmit sem jelent számukra.

Mind ezek ellenére mégsem hagyunk föl a jóslásokkal. Még ezen a tavaszon is egy oly exponált állást betöltő személyiség, mint gróf Hertling, kijelentette, hogy ő eléggé optimista ahhoz, hogy még 1918-ban várja a háboru befejezését.

Ha már legalább ezek a tisztelt urak végre val mennyien lemondanának a jóslásról! Igazán semmi jó nem származik belőle. Hagyják!

APOLLO

Ma

Előadások kezdete 3, 5, 7 és 9 órakor

Ermete Novelli
főszereplésével

Az öszeesküvők árulója

drama 3 felvonásban.

A 113-as fegyenc

bűnügyi drama.

URANIA

Ma

Felség, szeretem!

drama 4 felvonásban. Főszereplő Hesperia.

Fürdőkaland

vígjáték 3 felvonásban. Főszereplő Lia Ley.

Előadások kezdete 3, 5, 7 és 9 órakor.

Nyilt-tér.

Legjobb üdítő ital

MATTONI FÉLE
GIESSHÜBLER
SAVANYUVIZ

A diéta esetére
Izo hűtő, szénsavval gazdagított, könnyen emészthető, az orvosi szorvosoktól felismerett

Személyszál itó
és
Teher-automobilok,
Pneumatik pótlók raktáron.

Reiman Gyula
Budapest, V., Gizella-tér 3.

Takarítónők felvételnek.
A debreczeni honvéd csapatkórházhoz bizonyítványokkal rendelkező jól alkalmazható **takarítónők** azonnal feltogadtatnak. A feltételek a hivatalos órák alatt a fenti kórház irodájában megteudhatók.

Két nagyobb szép ház
3-4 szobás, modern kényelemmel berendezett, lakással bíró
eladó
Vigkedvü Mihály-u. 49

600-800 darab sertést makkoltatásra
felveszek 800 magyar hold területű orosz-pataki ősbükkösömbé, hol ez évben rendkívül gazdag a makktermés.
Löwenstein Alajos Nagyberezna.

Egy **délmagyarországi mészégető körkemencéhez** ügyes és megbízható

égető-mester
jó fizetés mellett azonnal felvétetik.
Ajánlatok bizonyítványokkal és a fizetési igények megjelölésével **Ringeisen Ferenc Temesvár-Belváros, Losonczy-tér 14.,** hirdetési iroda címre küldendők.

Viszketegséget, sömört, rüht a leggyorsabban elmulasztja a dr Flesch féle eredeti, törvényesen védett **Skaboform — kenőcs.**
Nincs szaga. Nem piszkít. Mindig eredeti pecsétet dr Flesch-félt kérjünk. Próbátégely 3.— K, nagy tégely 5 K, családi adag 12 K. Kapható a helybeli gyógyszerárakban, vagy rendelhető direkt a készítőnél: dr Flesch E. „Korona“ gyógyszerára, Győr. Vételnél a „Skaboform“ védjegyre ügyeljünk!

Zöldségtermelés
készült Welich István gazd. akad. tanár előadásai alapján
mélyen leszállított árban kapható
Aczél antiquariumában
Első Takarékpénztár-palota.

Földhaszonbérleti hirdetés.
Szabolcs vármegyében, Balkány község határában fekvő, Kismogyorós nevű **570 kat. holdat tevő mezőgazdasági birtokomat**
1919. évi április hó 25 től 6, esetleg 9 évre haszonbérbe adni kívánom. A birtok Debreczenhez vasuton 1 órányira fekszik, vasuti állomása: Kisaradvány, ettől a tanya 3 negyed óra.
A birtokon van 1 kat. hold szőlő, 40 kat. hold d hánytermelési engedély. Bérő lakás a megfelelő gazdasági épületekkel. Bérbevevő 120 magyar hold őszi vetést fog átvenni.
Érdeklődők a tulajdonostól
Végess Gyuláné Budapest, Bajza-utca 6 A. sz. alatt
egyéb feltételeket megtudhatják

Özvegy asszony,
42 éves, takarékos, tiszta, becsületes, háziakéres megfelelő helyet idősebb uriháznál mint **szakácsné,** vagy egy magános urnál mint **gazdasszony** Debreczen, vagy Szatmár-Németi közelében.
Theresia Fasten, Kosten Steinhügel (Böhmen).

Szent László Püspök-fürdő
Nagyvárad mellett
Kénes hévíz források természetes forrása 42°C kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen
500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. — Nagyszabású nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel. — Uszátanítás, napfürdő és homokfürő.
Mindenről kellőleg gondoskodva van.
Fürdőismertetőt küld az **Igazgatóság.**

Egy üvegezett ajtó
betéttel jutányos árban eladó. Cím a kiadóban.

Forgalmasabb irodában
keres állást kezdő ügyvédjelölt.
Hároméves eddigi jó praxisa van.
Ajánlatokat kiadóba „Szorgalmas“ jelígre kér.

Lokomobilok magánjáróvá
való átalakításához szállítjuk az összes öntvényeket, tengelyeket, talplemezeket stb. stb. Lokomobilokat magánjáró gőzgépekért becsesélünk. Bővebbet
Friedrich Testvérek
gépgyárában, **Temesvár.**

Elsőrangú Élet- és Járadék biztosító részv. társ.
mely a repbiztosító-ágazatot **orvosi vizsgálat nélkül** erősen kultiválja,
Debreczenben fiókot nyitni szándékozik, melynek vezetésére alkalmas **vezető-titkárt** keres. Ajánlatok körülményes élet leirással **Eckstein Bernát hirdetési irodába, Budapest, Erzsébet-körut 38. „Nyugdíj“** jelígre küldendők. Discretio biztosítatlik.

Makulatur papiros olcsón kapható a kiadóhivatalban:
Darabos-utca 7. sz.

Teljes ellátást keresek
az iskolai év tartamára két I-ső gimnáziumi tanuló fiaim részére oly **hithű református** családnál, hol idegen gyermekek ellátásba fogadása nem üzletszerű foglalkozásuk. Ajánlatot ármegjelöléssel „**Községi orvos Bácsstóváros**“ címre küldeni kérek.